

Максим Димитров:

Чувствам се българин и без български паспорт

Максим Димитров е един от създателите на Информационния портал на българите в Украйна www.bg-ua.org. Според него сайтът дава възможност да се попълнят знанията за историята, културата, обичаите и традициите на българите в Украйна. Максим принадлежи към нашите сънародници от Бесарабия, за които не знаехме почти нищо до 1989 г. Той е от бесарабските българи, които са родени и живеят на територията на днешна Украйна и по официални данни са над 140 000. Всички те са запазили своя език, обичаи и традиции, имат своя култура и се чувстват истински българи. Бесарабските българи, които преди 200 години са напуснали България, възпяват прародината си в песните си, милеят за нея, но на малко от тях се отдава щастливата възможност да я видят.

БЕСАРАБСКИТЕ БЪЛГАРИ СА ВЕЧЕ ОКОЛО ДВЕСТА ГОДИНИ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ДНЕСНА УКРАЙНА

Те се преселват в Бесарабия основно по време на Руско-турската война 1928 г., когато руската армия отстъпва. Българското население се страхува от жестокостите на турците и напуска домовете си след отстъплението на руската армия. Тогава на българите им се дава право да се заселят по южните граници на Русия. В Новорусийския край българите се заселват с помощта на генерал Иван Никитич Изов, който им помага много в изграждането на необходимата за живеене инфраструктура. Българите в Украйна са били концентрирани в селата. Днес се наблюдава една тенденция за миграция към градовете по икономически причини, защото няма добра държавна политика, която да задържа хората по селата, да ги стимулира да работят и да произвеждат селскостопанска продукция, с което се занимават бесарабските българи години наред.

БЪЛГАРСКИТЕ БЕСАРАБСКИ СЕЛА

Аз съм от бесарабското село Голица, което се намира в Одеска област. Майка ми, баща ми и баба ми са чисти българи, но никога не са били в България. Първите преселници са в Голица от 1828 г. Те са от варненското село Голица, община Долен чифлик. Има различни версии за заселването на селото. Една от верси-

ите е, че там са се заселили два рода – Кара и Марин, затова на селото му казват още Карамарини. Макар че това название липсва в официалните документи, на нас ни казват карамаринци. През 1857 г. в Голица богатите българи в селото създават еднокласно училище, а през 1874 г. вече е издигната и църквата „Св. Димитър“, която е запазена и до днес.

Такава е тенденцията и в другите бесарабски села – на преселниците са предоставени земи, където те се заселват и си изграждат български училища и църкви. Българинът е научен да работи и се приспособява навсякъде. В тази степ не е имало нищо, но само 20–30 години след като идват българските преселници, по тези места се появяват китни селца.

В този компактно населен с български район се говори на български. В училището физика и математика се преподаваха на руски език, но обясненията бяха на нашия диалект. Аз съм горд, че ние бесарабските българи сме си запазили езика 200 г. след като сме се преселили. Сега виждам как българи, които са напуснали родината си само преди 10–20 години говорят с акцент, а техните деца изобщо не говорят български. А ние от Украйна и Молдова идваме с едно чувство, че обичаме България.

Бесарабия е била под влиянието на различни държави, но българите там рядко са се преселвали. Известно ми е, че малка част от тях са емигрирали в Сан Паоло, Бразилия. По съветско време обществото беше затворено и преместването в градовете беше много трудно, почти невъзможно. До преди десет години аз също смятах да остана да живея в моето село – да си имам голяма къща, да обработвам земята и да продължавам традициите на дедите си. И в Украйна, и в България се чувствам като у дома. Но въкъси се чувствам най-вече в моето село Голица – там, където няма асфалт; там, където има животни и водата е кладенчова; там, където майка ми пече домашен хляб, пия мляко, издоено току-що от кравата и ям домашно сирене.

Едва когато Украйна стана независима и имах възможност за първи път да посетя други градове и държави.

В БЪЛГАРИЯ ПОПАДНАХ БЛАГОДАРЕНИЕ НА ЛИТЕРАТУРНИЯ КОНКУРС „СТЕФАН ГЕЧЕВ“

За този конкурс, организиран от Държавната агенция за българите в чужбина, получих информация благодарение на в. „Роден край“, който се издава в Одеса. След като спечелих награда, бях поканен да посетя България. Тогава още се притеснявах да говоря на български, защото ние имаме свой диалект и използваме думи, които не се употребяват в книжовния български език.

Но иначе в България се чувствах прекрасно, защото навсякъде звучеше българска реч. Тогава за първи път посетих Археологическия и Националния музей, Боянската църква, Копривщица, Роженски манастир и Мелник. Започнах да уча български в училище по време на демокрацията. Моята учителка Раиса Георгиевна ми каза, че съществува български вестник „Роден край“. Абонаментът за цяла година тогава бе 3 гривни – около един долар. Но за да се абонирам за него, трябваше да работя някъде. Започнах да паса овце и получих необходимите ми 3 гривни за абонамента. А през 2002 г. вече пишех в „Роден край“, защото от малък исках да стана журналист и водещ на новини. Средното си образование завърших в Украйна, след което кандидатствах в България. Бях приет социология в Благоевград, а после записах и туризъм.

БЕСАРАБСКИТЕ БЪЛГАРИ КОПНЕЯТ ДА ВИДЯТ ПРАРОДИНАТА СИ

Често се срещам с незнанието и неинформираността на българите в България. Някои от тях не са чували изобщо за бесарабските българи. Отначало това ме дразнеше много. Вече са минали 200 години, откакто моите деди са се преселили в Бесарабия, но са успели да съхранят у себе си българското и са ме възпитали така, че се чувствам горд, че съм българин. Цели четири

МАКСИМ ДИМИТРОВ

е роден в с. Голица, Одеска област. Завършва Голицкото основно училище през 2004 г. Носител е на грамота на литературен конкурс за деца и юноши от български общности по света по случай 125-годишнината от Освобождението на Република България от турското робство на тема „Христо Ботев – духовен израз на борците за свобода“, участва в международен национален лагер „Извори на толерантността“ – (2002 и 2003 г. гр. Хуст, Закарпатска област), спечелва I-во място в конкурса „Известни личности от моето село“, проведен от редакцията на в-к „Роден Край“ – гр. Одеса (2003 г.), и III-то място в конкурса „Език свещен на моите деди...“ проведен от редакцията на в-к „Роден Край“ – гр. Одеса (2002 г.). По инициатива на Максим Димитров в Одеса се създава Български младежки клуб „Актив“. Понастоящем Максим се дипломира в Югозападния университет „Неофит Рилски“ в Благоевград.

години чакам за български паспорт, но и без него се чувствам българин и много мразя, когато ме сравняват с разни македонци, на които бързо им връчват българския паспорт, те веднага тръгват за чужбина и нерядко говорят срещу България. В Бесарабия българите се събират, развяват български знамена, правят срещи, издават вестници, списания и книги на български и говорят само положително за България. Малко от бесарабските българи искат да се върнат да живеят постоянно в България, но ние искаме да видим прародината си. За съжаление, много малко от нас имат тази възможност заради високата цена на визите и поради други административни пречки.

Мария Захариева

